

Особливості застосування когнітивно-комунікативного підходу до навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики

Хроленко Олена Андріївна¹

Національний університет «Одеська морська академія», Одеса, Україна

E-mail: semenovochkaaa@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8971-4856>

Актуальність дослідження зумовлена практичною необхідністю розробки сучасних шляхів навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики, від знання якої значною мірою залежить досягнення безперешкодного рівня розуміння міжнародної комунікації під час проходження рейсу, роботи в іноземних компаніях, спілкування з судновласниками. Незнання термінологічної морської лексики англійської мови загрожує безпеці життя, судна та вантажу в морі. Метою дослідження є навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. Методи дослідження: теоретичні – аналіз наукової літератури за темою дослідження, емпіричні – аналіз робочих програм та си́лабусів з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів спеціальності «Судноводіння», моделювання процесу навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики. У статті представлено визначення понять «когнітивний підхід у навчанні» і «когнітивно-комунікативний підхід». Надано дефініції поняття «термінологічна морська лексика». Встановлено алгоритм методичних дій щодо навчання курсантів 2 курсу спеціальності «Судноводіння» англомовного професійного вокабуляру з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу. Запропоновано когнітивно-комунікативну систему вправ з навчання термінологічної морської лексики, яка складалася з трьох груп: термінологічно-пізнавальної, тренувально-мовленнєвої і професійно-діяльній. Перша група вправ спрямована на семантизацію і первинне закріплення лексики, друга група вправ спрямована на формування лексичних навичок, третя група вправ спрямована на вдосконалення лексичних навичок і розвиток лексичних умінь майбутніх судноводіїв. Увесь процес навчання майбутніх судноводіїв термінологічних лексичних одиниць базується на такому алгоритмі роботи: від завдань на немеханічне запам'ятовування та усвідомлене відтворення матеріалу до усвідомленого застосування матеріалу в навчальних, тренувальних і професійно-мовленнєвих ситуаціях.

Ключові слова: когнітивно-комунікативний підхід, англомовна морська термінологія, методичні дії, майбутні судноводії.

Вступ. Натепер актуальним питанням професійної підготовки майбутніх фахівців морського профілю у вищих морських закладах освіти є формування їхньої іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності. Сьогодні чимало моряків працює в міжнародному середовищі у складі багатонаціональних екіпажів. Цей процес передбачає практичне застосування мови міжнародного спілкування під час проходження рейсу, протягом плавпрактики в іноземних компаніях, під час співбесіди з роботодавцями інших країн, розуміння команд іноземною мовою в процесі вантажних операцій. У цьому аспекті пріоритетним стає навчання курсантів англомовної професійної лексики, від якої значною мірою залежить досягнення безперешкодного рівня використання іноземної мови для реалізації професійних знань. Незнання термінологічної лексики англійської мови загрожує безпеці життя, судна та вантажу в морі. Міжнародною морською організацією (ІМО) був запроваджений Міжнародний Кодекс з Управління Безпекою. Одним із завдань кодексу зафіксовано «вирішення проблем безперешкодного спілкування на морі, усунення моментів непорозуміння в процесі зв'язку між судном та берегом, між рятувальними та аварійним суднами, судновласниками та капітанами морських портів» (Міжнародний Кодекс, 1993). З метою створення безпеки й уникнення проблем непорозуміння під час комунікації було розроблено і запроваджено в дію стандартні фрази ІМО для спілкування на морі, знання яких конче необхідно майбутнім фахівцям морського флоту, зокрема судноводіям для виконання їхніх посадових обов'язків.

Аналіз робіт багатьох зарубіжних та вітчизняних учених показав, що різним аспектам навчання лексики іноземної мови присвячено чимало робіт, а саме: критеріям відбору іншомовної лексики (В. Кондратьєва, Є. Розанов, Н. Угрюмова, Г. Харлов та ін.); принципам та методам навчання

¹ викладач кафедри «Англійської мови № 2» навчально-наукового інституту навігації Національного університету «Одеська морська академія»

англомовної лексики (О. Анісімова, Л. Денесюк, В. Плахотник, В. Терещук та ін.), питанням засвоєння іншомовної лексики (М. Бурлаков, Ю. Гнаткевич, Р. Мартинова, Г. Харлов, П. Яхно та ін.); навчання володіння вільними словосполученнями (С. Коломієць, О. Тарнопольський, С. Тер-Мінасова, С. Церна та ін.), особливостям засвоєння фразеологічних поєднань (С. Боднар, К. Балабуха, О. Подосіннікова, Ю. Семенчук, В. Усата та ін.).

Не залишилася без уваги і проблема навчання майбутніх спеціалістів морського флоту професійної лексики англійської мови. Так, І. Леонтєва, Д. Зайцева, І. Рябчук, Н. Стрєнко, А. Катрич (Леонтєва, 2021) окреслили труднощі, що виникають у курсантів під час опанування англійської морської термінології, та запропонували шляхи оптимізації вивчення професійних понять у морської спрямованості англійській мові. Є. Мироненко досліджувала процес формування спеціальної лексичної компетенції на основі псевдоеквівалентної термінології морської англійської мови (Мироненко, 2012). Г. Овчинников, В. Стрєлков, Т. Кузнецов (2002), С. Cole (2001), J. Díaz Pérez (2002), P. Trenkner (2005), Valle A. Vocabegra (2011) вивчали стандартні фрази для професійного спілкування на морі та специфіку їх уживання. А. Марусич (2015) аналізувала системоутворювальні ознаки судноплавного дискурсу, приділяючи особливу увагу лінгвальним особливостям стандартних морських фраз. О. Шмельова (2010) досліджувала лінгвокультурологічні особливості морської лексики англійською мовою. Однак вищезазначені дослідження не забезпечують можливості майбутнім судноводіям досягнення адекватних комунікативних умінь на базі вивченої професійної лексики. Таким чином, аспект навчання морської термінологічної лексики жадає більш глибокого дослідження.

Мета та завдання дослідження. Тому метою статті є навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Завданнями дослідження є такі: 1) визначити поняття «когнітивно-комунікативний підхід», 2) вивчити особливості цього підходу стосовно навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики; 3) запропонувати комплекс методичних дій щодо навчання курсантів морських ЗВО англомовної професійної лексики в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Матеріали та методи дослідження. Для реалізації мети використовувалися такі методи: *теоретичні* – аналіз наукової літератури за темою дослідження, *емпіричні* – аналіз робочих навчальних планів, робочих програм та силабусів з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів спеціальності «Судноводіння» для з'ясування стану питання, що досліджується, в практиці закладів вищої морської освіти, моделювання процесу навчання майбутніх судноводіїв англомовної професійної лексики в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Результати дослідження. Необхідність упровадження у процес навчання іноземних мов когнітивно-комунікативного підходу обумовлена вимогами сьогодення щодо організації освітнього процесу у вищих закладах освіти у відповідності до пізнавальних особливостей студентів та для розвитку в них здатності до реального спілкування в іншомовному середовищі. Розглянемо поняття «когнітивно-комунікативний підхід» стосовно процесу навчання іноземної мови у вищих закладах освіти. Термінологічна одиниця «когнітивний» пояснюється в лінгвістичному словнику (під редакцією О. Селіванової) як «пізнавальний, тобто процес набуття досвіду і знань засобом сенсомоторного сприйняття світу із залученням органів чуття, інтеріоризації у мозку продуктів цього сприйняття, перероблення отриманих знань на основі рефлексивного досвіду, мовної та мовленнєвої інтерпретації» (Селіванова, 2006: 218). Досліджуючи сутність когнітивного підходу, О. Рубанець пише, що «об'єктом дослідження когнітивного можуть бути не тільки безпосередньо ментальні, психічні процеси, а й знання. Більше того, саме «немовне» знання – знання, яке не містить відомостей про лінгвістичну репрезентацію, стає джерелом, з якого виходять висновки щодо ментальних процесів. Розгляд когнітивного як прояву знання демонструє, що шлях до ментального як психічної діяльності мозку людини, може йти від знання до реактивації на його основі певних психічних процесів» (Рубанець, 2006: 61).

Когнітивний підхід у навчанні, за С. Барсуком, «спрямоване на формування критичного мислення: вміння проводити відмінності між фактичними відомостями та оцінними судженнями, фактами і припущеннями; вміння виділяти логічні види зв'язку, специфічні предметні види зв'язків; вміння виявляти фактичні та логічні помилки у міркуваннях, відрізнити істотні доводи від тих, що не належать до справи, розмежовувати обґрунтовані й необґрунтовані оцінки» (Барсуку, 2016: 37-38).

Такий підхід реалізується в тому випадку, коли студент є активним учасником процесу навчання, а не виступає простим об'єктом освітньої діяльності. Саме когнітивний підхід у навчанні робить комунікативну методику більш динамічною і надає їй нового імпульсу. Когнітивно-комунікативний підхід,

вважає С. Боднар, забезпечує «інтенсифікацію освітнього процесу, тому виступає необхідним чинником у сучасних умовах, коли йдеться про скорочення кількості аудиторних годин і підвищення обсягу самостійної роботи майбутніх фахівців. Цей підхід є актуальним для застосування під час мовленнєвої діяльності, за якої моделюються реальні ситуації професійного спілкування іноземною мовою, та стимулює мовленнєво-розумову активність мовців» (Боднар, 2014: 37).

Стосовно використання когнітивно-комунікативного підходу під час навчання майбутніх судоводіїв термінологічної лексики, зазначимо, що під поняттям «термінологічна морська лексика» розуміємо терміни і професіоналізми, які використовуються тільки в мові спеціалістів морської галузі. Це можуть бути як специфічні терміни (барка, вельбот, каботаж), так і загальноживана лексика, яка набуває кардинально різних значень у мові моряків і в повсякденній мові (курс, бак, бочка).

Під час навчання термінологічної лексики необхідно сформувати у свідомості курсантів цілісну «лінгвістичну» картину майбутньої професії: від окремих слів і словосполучень до функціонування лексичних одиниць у професійному мовленні і виявити точне співвідношення між термінами і поняттями, яким вони відповідають.

Для цього було визначено певний алгоритм роботи щодо навчання професійної лексики з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу. Розроблений алгоритм знайшов відображення у системі вправ, що пропонувалася курсантам 2 року навчання факультету морського судоводіння Національного університету «Одеська морська академія» для впровадження в освітній процес. У процесі роботи враховувалися мовні та операційні труднощі процесу навчання та їх поступове зростання. Зазначимо, що для навчання було відібрано ті лексичні одиниці, використання яких виправдано їх подальшим застосуванням у конкретних сферах і ситуаціях з урахуванням професійного спрямування.

Система вправ забезпечувала активну пізнавальну та творчу діяльність курсантів і включала когнітивно-комунікативні вправи, а саме: термінологічно-пізнавальні, тренувально-мовленнєві і професійно-діяльнісні. Перша група вправ спрямована на семантизацію і первинне закріплення лексики, друга група - на формування лексичних навичок, третя група вправ передбачала удосконалення лексичних навичок і розвиток лексичних умінь. Розглянемо кожну групу більш детально.

Термінологічно-пізнавальні вправи мають за мету семантизацію і первинне закріплення морської термінологічної лексики. Основні види вправ охоплюють такі: ознайомлення з новими термінологічними одиницями морської спрямованості за певною темою (ізолюваними одиницями, сполученнями лексичних одиниць, професійними сталими виразами); використання мнемонічних прийомів запам'ятовування іншомовної лексики, а саме: пояснення одиниць, що вивчаються, іноземною мовою, складання розумових карт, утворення словесних родин, вибір парних асоціацій, групування за певними категоріями, використання попереднього досвіду в мореплавстві для кращого запам'ятовування слів, робота за ключовими словами, робота з морськими абрєвіатурами, складання персонального глосарію, що містить морську термінологію до вивчених тем, поєднання нових термінів з раніше засвоєними. Наведемо приклади. Тема «Завантаження вантажу».

Вправа 1. Тип вправи: індивідуальна; рецептивна; некомунікативна. Інструкція: 1. Explain in English the following professional words: 1) consignee, 2) handling appliances, 3) a stevedore gang, 4) a cargo plan, 5) a shipper.

Вправа 2. Тип вправи: індивідуальна; рецептивна; некомунікативна. Інструкція: Name the difference between the following terms.

- 1) To draw up – to compile, 2) to ensure – to provide, 3) a derrick – a crane.

Вправа 3. Тип вправи: індивідуальна; рецептивна; некомунікативна.

Інструкція: Give the derivatives to the following words: 1) ship, 2) cargo, 3) to carry, 4) sea.

Вправа 4. Тип вправи: індивідуальна; рецептивна; некомунікативна. Інструкція: Suggest three words which would collocate with each of the nouns below. For example, cargo – to load cargo, to discharge cargo, to stow cargo.

- 1) stowage, 2) pilferage, 3) life boats, 4) equipment, 5) pilotage.

Зауважимо, що в морській практиці вживається чимала кількість скорочень, які відносяться до цієї галузі: типи суден, морські команди, назви судових конструкцій, обладнання, торговельні операції тощо. Це важливий прошарок морської англійської мови, який конче потрібно засвоїти студентам. Тому на першому етапі вивчення морської термінології студенти, крім ізолюваних слів, ще й знайомляться з основними видами скорочень. Зазначимо, що існує кілька способів читання морських скорочень, які потребують спеціального вивчення: за окремими буквами: AB (able bodied) seaman, D/cadet – deck cadet,

OOW – officer on watch; як ціле слово: the ISPS Code – the International ship and port facility security code, IMO – International Maritime Organization; усічені слова: cap – captain, ref engineer – refrigerator engineer; скорочення з латинської мови: P.S – post scriptum; p.m. – post meridiem.

Щодо складання персонального глосарію, то він має містити різну професійну інформацію. Наприклад, термін, його коротке визначення англійською мовою і переклад рідною мовою, морські символи, векторні зображення, знаки, синоніми/антоніми, зразкові фрази та речення, що моделюють приклад вживання одиниці. Таке наповнення глосарію дозволить курсантам легко знайти необхідні слова, систематизувати їх і створити повну картину теми, що вивчається.

Контроль результатів навчання на цьому етапі передбачає наявність лексичних знань, які здобуваються шляхом відтворення лексичних одиниць, що вивчаються, іноземною мовою при їх сприйнятті рідною та рідною мовою при їх сприйнятті іноземною.

Тренувально-мовленнєві вправи мають за мету формування лексичних навичок, а саме: навичок вживання словосполучень і речень із вивченими термінологічними поняттями, відпрацювання різних часткових операцій, які складають основу функціонування комплексних операцій лексичної навички. Основні види вправ охоплюють такі: вибір термінологічної одиниці із семантичного простору згідно із задумом висловлювання, семантичне комбінування термінологічних одиниць, заповнення прогалін у професійних висловлюваннях, розгортання та редуція ситуативних висловлювань за фахом, ситуативно адекватні заміни для формування у курсантів здатності замінити одні лексичні одиниці відповідно до зміни мовленнєвої ситуації. Такі вправи передбачають наявність мовленнєвого завдання і мовленнєвої ситуації, а також наявність опор, таких як: ілюстративних матеріалів різних типів, а саме: вербальних, матеріальних, інтерактивних та технічних. Для залучення пізнавальних здібностей курсантів, необхідно запроваджувати на заняттях низку технічних рисунків, схем пристроїв, таблиць навігаційних і гідрометеорологічних умов на маршруті переходу та інші наочні матеріали. Наведемо приклади.

Вправа 1. Тип вправи: умовно-комунікативна, спрямована на семантично зумовлене комбінування лексичних одиниць. Мета: відпрацювати операції комбінування набору цілого з елементів. Інструкція. Write sentences about the positions and responsibilities of people aboard. Example: Clyde Smith is the chief officer. He is responsible for crew members.

1) Bosun, 2) chief engineer, 3) master, 4) cadet, 5) cook.

Вправа 2. Тип вправи: умовно-комунікативна, конструктивна, спрямована на складання слів у правильному порядку для побудови з них речення. For example, Some regulations, port, of, the, according to, is done, unloading - Unloading is done according to some regulations of the port.

1) A cargo plan, sent, is, usually, the, ship, ahead, of.

2) Stevedore, the, the, cargo, supervises, the, ship, unloading, from, of.

3) Surveyor, be, should, called, at once, the.

Вправа 3. Тип вправи: умовно-комунікативна, спрямована на ситуативно-адекватні заміни термінологічних одиниць. Інструкція. Read the sentences and substitute the underlined words with the proper term.

1) Good planning of correct discharging the cargo is of a paramount importance.

2) It is necessary to prepare adequate facilities to discharge the cargo.

3) It is obligatory to provide the proper lighting to illuminate the holds when night work is in progress.

Вправа 4. Тип вправи: умовно-комунікативна, конструктивна, спрямована на усвідомлене комбінування певних лексичних одиниць для складання речень. Інструкція: Спираючись на таблицю навігаційних умов, складіть 5 речень для опису свого маршруту з пункту виходу з порту приписки до пункту призначення.

Контроль сформованості лексичних навичок: передбачає здатність побіжно і безпомилково відтворити словосполучення і речення з лексикою, що вивчається, рідною мовою при їх сприйнятті іноземною і іноземною мовою при їх сприйнятті рідною.

Професійно-діяльнісні вправи мали на меті вдосконалення лексичних навичок і розвиток лексичних умінь. Основні види вправ охоплюють вправи на активізацію термінологічних одиниць, а саме: включення вивчених лексичних одиниць у просте висловлювання, використання морської термінології в складних висловлюваннях, які імітують ситуації професійного спілкування, а також вправи на вживання лексичного матеріалу, що вивчається, у всіх видах мовленнєвої діяльності: складання міні-діалогів і міні-монологів із вивченими словами, написання коротких повідомлень з певними термінами, прослуховування коротких радіоповідомлень з лексикою, що відпрацьовується, та надання реакції на

них.

Вправа 1. Тип вправи: умовно-комунікативна, репродуктивна, парна. Інструкція: Прочитайте речення і запросіть додаткову інформацію. Потім презентація цієї додаткової інформації групі. Наприклад, The loading of the cargo is appointed at 7 o'clock. – 1) What cargo is going to be loaded? 2) Who is the ship owner of the vessel? 3) How many members of the stevedore gang will be there? 4) What berth will the loading take place? *Речення:* 1. The bulk carrier is situated on the road. 2. The vessel will enter the port according to the schedule. 3. The customs officers are going to inspect the vessel.

Вправа 2. Тип вправи: умовно-комунікативна, репродуктивна, парна. Інструкція: Прочитайте речення та оберіть правильну відповідь з поданих нижче. Надайте додаткову професійну інформацію щодо представленої ситуації. 1. All facilities on board must be checked and tested.

- a) What must be checked and tested on board?
- b) Where must the facilities be checked and tested?
- c) What must be done with all the facilities on board?

Вправа 3. Тип вправи: комунікативна, продуктивна, парна. Інструкція: Драматизуйте такі професійні ситуації, спираючись на їх початок.

Ситуація: Your ship is approaching some port with a pilot aboard. You ask the pilot if there are any local regulations for carrying lights in the port area. The pilot says that the International Regulations are applied in their port. You discuss with him what flags, lights or sound signals shall be used in different situations.

WATCH OFFICER. What signals must we hoist when ship is made fast in canal?

PILOT. By day, you should hoist Pendant No. 2; at night, a red light between two white vertical lights in the same position.

WATCH OFFICER. What will these signals mean?

PILOT. They'll mean that you made fast and your ship may be passed or overtaken.

WATCH OFFICER ... PILOT WATCH OFFICER.... PILOT....

Контроль розвиненості лексичних умінь передбачає: вживання лексичного матеріалу, що вивчається, у взаємозв'язку з попередньо вивченим у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Висновки. У ході проведеного дослідження дійшли таких висновків. Під поняттям «когнітивно-комунікативний підхід» до навчання розуміємо таку організацію освітнього процесу, під час якого акцентується на процесі усвідомленого запам'ятовування матеріалу засобом проведення аналізу, порівняння, виокремлення спільного та відмінного між поняттями, пояснення термінів іноземною мовою, інтерпретації мовної інформації, вживання логічних видів зв'язку у процесі комунікативної взаємодії. Процес навчання майбутніх судноводіїв базувався на такому алгоритмі роботи: від завдань на немеханічне запам'ятовування та усвідомлене відтворення матеріалу, через інтерпретацію та усвідомлене застосування матеріалу, що вивчається, в навчальних, тренувальних, професійних мовленнєвих ситуаціях. Цей алгоритм методичних дій мав відображення у розробленій системі вправ, яка складалася із трьох груп: термінологічно-пізнавальної, яка спрямована на семантизацію і первинне закріплення лексики; тренувально-мовленнєвої, спрямованої на формування лексичних навичок, професійно-діяльничої, на вдосконалення лексичних навичок і розвиток лексичних вмінь. Перевірка дієвості представленої системи вправ презентуватиметься в наступних роботах.

Література

Барсук С. Л. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу: дис...канд. пед. наук : 13.00.04. Херсон : Херсонський державний університет. 2016. 228 с.

Боднар С. В. Когнітивний підхід до формування англійської лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і освіта : науково-практичний журнал*. Одеса : Південний науковий центр НАПН України. 2014. №10/СХХVII. С. 34-38.

Леонтьєва І. О., Зайцева Д. О., Рябчук І. О., Стрєнко Н. Г., Катрич А. В. Англійська професійна термінологічна лексика, як складова комунікаційної компетентності студентів морських вищих навчальних закладів. *Новітні технології*. 2021. Вип. 1(12). С. 75-83.

Марусич А. В. Системообразующие признаки судоводительского дискурса. *Научный вестник Международного гуманитарного университета*. Одеса: МГУ, Сер.: Филология. 2015. № 18, том 2. С. 80-82.

Международный кодекс по управлению безопасной эксплуатацией судов и предотвращению загрязнения. Резолюция А.741(18). Ассамблея Международной морской организации. 1993. <https://docs.cntd.ru/document/1900261>.

Мироненко Е. В. Организация терминологической лексики в обучении студентов судоводителей морскому английскому языку. *Методическое творчество молодых исследователей: Международный сборник научных статей аспирантов и докторантов*. Минск. 2012. С. 148-155.

Овчинников Г. М., Стрелков В. П., Кузнецов Т. В. Стандартные фразы для общения на море (IMO Standard Marine Communication Phrases). Санкт-Петербург : Издательство «Морсар». 2002. 374 с.

Рубанець О. М. Про сутність когнітивного підходу у сучасній філософії науки. *Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*: зб. наук. пр. Філософія. Київ : КПІ. 2006. С. 60-64.

Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К. 2006. 716 с.

Шмелёва Е. Е. Лингвокультурологические особенности морской лексики в английском языке кандидат филологических наук: дис... канд. фил. наук : 10.02.04. Москва. 2010. 185 с.

Vocanegra Valle A. The Language of Seafaring: Standardized Conventions and Discursive Features in Speech Communications. *European Journal of English Studies*. 2011. 11 (1). P. 35-53. Available from: https://www.researchgate.net/publication/259735026_The_Language_of_Seafaring_Standardized_Conventions_and_Discursive_Features_in_Speech_Communications].

Cole C., Trenkner P. The Thematic Network on Maritime Education, Training and Mobility of Seafarers. *Eleventh IMLA Workshop on Maritime English (WOME 11)*. Varna, Bulgaria. 2001. P. 35-48.

Díaz Pérez J.M. IMO Standard Marine Communication Phrases and teaching their use in the Vessel Traffic Services context. *In Proceedings of the 3rd International Congress on Maritime Innovations and Research*. Bilbao: Universidad del País Vasco. 2002. P. 649-658.

IMO. Model Course 3.17. Maritime English. London : International Maritime Organization (IMO). 2014. 138 p.

Trenkner P. The IMO Standard Marine Communication Phrases – Refreshing memories to refresh motivation. *In Proceedings of the IMLA 17th International Maritime English Conference*. France: Marseille. 2005. P. 1-17.

Specifics of cognitive and communicative approach to teaching the English profession-related vocabulary to future navigators

Khrolenko Olena²

National University «Odessa Maritime Academy», Odessa, Ukraine

The urgent need to develop the modern ways of teaching future navigators the English vocabulary makes the research topical. The unimpeded level of understanding the international communication during the voyage, work in foreign marine companies, communication with shipowners greatly depends on the knowledge of the professional vocabulary. Ignorance of the terminological maritime vocabulary of the English language threatens the safety of life, ship and cargo at sea. The aim of the study is to teach future navigators the English profession-related vocabulary in terms of cognitive and communicative approach. Research methods are as follows: theoretical – analysis of scientific literature on the research topic, empirical – analysis of academic course working programs and syllabi in the discipline "Foreign language for professional purposes" for the students majoring in "Navigation", modelling the process of teaching future navigators the English vocabulary. The article presents the definitions of the terms: "cognitive approach to teaching" and "cognitive and communicative approach". The definitions of the term "terminological maritime vocabulary" are given. The algorithm of the methodological actions concerning teaching the 2nd course cadets within the specialty "Navigation" the English professional vocabulary taking into account the cognitive and communicative approach is presented. The cognitive and communicative system of the exercises for teaching terminological maritime vocabulary is introduced. The system consists of three groups: terminological and cognitive group, training and speech-centred group, professional activity group. The first group of exercises is aimed at semantization and initial consolidation of vocabulary; the second group of exercises is aimed at developing lexical skills; the third group of exercises is aimed at improving and developing more profound professional lexical skills of future navigators. The whole process of teaching future navigators the terminological lexical units was based on the following work algorithm: from tasks for non-mechanical memorization and conscious reproduction of the material to conscious use of the material in educational, training and professional speech situations.

Keywords: *cognitive and communicative approach, English-language maritime terminology,*

² Lecturer of the English Language Department № 2 of the National University "Odessa Maritime Academy"

methodological actions, future navigators.

References

- Barsuk, S.L. (2016). Pedagogichni umovy formuvannya inshomovnoho profesijnogo movlennya maybutnikh sudnovodiyiv na zasadakh komunikatyvno-kohnityvnoho pidkhodu [Pedagogical factors for the formation of foreign language professional speech of future navigators on the basis of communicative and cognitive approach]. *Candidate's thesis*. Kherson: Khersons'kyi derzhavnyi universytet [in Ukrainian].
- Bocanegra, Valle A. (2011). The Language of Seafaring: Standardized Conventions and Discursive Features in Speech Communications. *European Journal of English Studies*, 11 (1), 35-53 [in English].
- Bodnar, S.V. (2014). Kohnityvnyi pidkhid do formuvannya anhlomovnoyi leksychnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey [Cognitive approach to the formation of English lexical competence of students majoring in economics]. *Nauka i osvita : naukovo-praktychnyy zhurnal – Science and education: scientific and practical journal*, 10/CXXVII, 34-38 [in Ukrainian].
- Cole, C. & Trenkner, P. (2001). The Thematic Network on Maritime Education, Training and Mobility of Seafarers. *Eleventh IMLA Workshop on Maritime English (WOME 11)*. Varna, Bulgaria, 35-48 [in English].
- Díaz, Pérez J.M. (2002). IMO Standard Marine Communication Phrases and teaching their use in the Vessel Traffic Services context. *In Proceedings of the 3rd International Congress on Maritime Innovations and Research*. Bilbao: Universidad del País Vasco, 649-658.
- IMO. Model Course 3.17. Maritime English. (2014). *London: International Maritime Organization (IMO)* [in English].
- Leont'yeva, I., Zaytseva, D., Ryabchuk, I., Stroyenko, N. & Katrych, A. (2021). Anhliys'ka profesijna terminolohichna leksyka, yak skladova komunikatsiyanoi kompetentnosti studentiv mors'kykh vyshchyykh navchal'nykh zakladiv [English professional terminological vocabulary as a component of communication competence of students of maritime higher education institutions]. *Novitni tekhnolohiyi – New technologies*, 1 (12), 75-83 [in Ukrainian].
- Marusych, A.V. (2015). Systemoobrazuyushchye pryznaky sudokhodnoho dyskursu [System-forming features of shipping discourse]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of the International Humanities University*, 18 (2), 80-82 [in Ukrainian].
- Mezhdunarodnyy kodeks po upravleniyu bezopasnoy ekspluatatsiyey sudov i predotvrashcheniyu zagryazneniya. Rezolyutsiya A.741(18) [International Management Code for the Safe Operation of Ships and Pollution Prevention. Resolution A.741(18)]. (1993). *Assambleya Mezhdunarodnoy morskoy organizatsii – Assembly of the International Maritime Organization*. Retrieved from: <https://docs.cntd.ru/document/1900261> [in Russian].
- Mironenko, Ye.V. (2012). Organizatsiya terminologicheskoy leksiki v obuchenii studentov sudovoditeley morskomu angliyskomu yazyku [Organization of terminological vocabulary in teaching marine English to future navigators]. *Metodicheskoye tvorchestvo molodykh issledovateley: Mezhdunarodnyy sbornik nauchnykh statey aspirantov i doktorantov – Methodical creativity of young researchers: International collection of scientific articles of graduate students and doctoral students*. Minsk [in Russian].
- Rubanets, O.M. (2006). Pro sutnist' kohnityvnoho pidkhodu u suchasniy filosofiyi nauky [On the essence of the cognitive approach in modern philosophy of science]. *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrayiny "Kyyivs'kyi politekhnichnyy instytut" – Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 1, 60-64 [in Ukrainian].
- Selivanova, O. (2006). *Suchasna lnhvistuka: terminolohichna entsyklopediya [Modern Linguistics: Terminological Encyclopedia]*. Poltava: Dovkillya-K. [in Ukrainian].
- Shmelova, Ye. (2010). Lingvokul'turologicheskkiye osobennosti morskoy leksiki v angliyskom yazyke kandidat filologicheskikh nauk [Linguistic and cultural features of marine vocabulary in the English language]. *Candidate's thesis*. Moscow [in Russian].
- Trenkner, P. (2005). The IMO Standard Marine Communication Phrases – Refreshing memories to refresh motivation. *In Proceedings of the IMLA 17th International Maritime English Conference*. France: Marseille, 1-17 [in English].

Accepted: March 14, 2022

